

PRIMORSKI LIST.

Poučen list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

„Vse za vero, dom, cesarja!“

„Primorski List“ izhaja 5 in 20 dan vsakega meseca; ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Velja za celo leto 1 gld., za pol leta 50 novč.

Uredništvo in upravnništvo mu je v Trstu, Via Montuzza št. 3. — Nepr. pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Cena za inserate po pogodbi.

Tečaj I.

V TRSTU, dné 5. februvarja 1893.

Št. 3.

Ljudstvo z nami!

Zadnjič smo povedali svojim bralcem, da se nimajo bati, da bi mi iskali osebnih koristi ne svojih ne katerega koli moža. Postavili smo pa tudi vprašanje, ali bo ljudstvo z nami? ali bo poslušalo naš glas? ali nas ne bo morda pahnilo od sebe? Naše upanje je, da ljudstvo je in bo z nami. Od kod imamo to upanje? Naš program je program katoliškega shoda t. j. program čč. duhovščine in pa vseh onih rodoljubov, ki se niso še navzeli nemškega liberalizma. Da je pa slovensko ljudstvo za katoliški shod, pokazalo je na shodu in po shodu.

Če prav se je delalo na vse pretege proti shodu, vendar je ljudstvo poslušalo glas svoje duhovščine. To je pač naravno. Bolj svete oblasti, bolj spoštovane besede, bolj nesebičnega sveta naše ljudstvo ne more najti, ko pri dušnem pastirju. Edini človek v vasi in mestu, katerega ljudstvo tudi ljubi ali bi ga vsaj moralo ljubiti je vestni učitelj. Ali kedo ne ve, da ceni in spoštuje naše ljudstvo učitelja dvakrat več, ako ve o njem, da deluje složno in prijateljski z duhovnikom? Lahko rečemo: prijateljstvo učitelja z duhovnikom je našemu dobremu ljudstvu pravo veselje.

To zaupanje do duhovnih pastirjev je naše ljudstvo podedovalo od očetov in dedov; to zaupanje je ljudstvu krepka podpora v trpljenju in znoju, to zaupanje je pa tudi naš ponos in naša čast. Ob to zaupanje bi duhovščino radi pripravili njeni nasprotniki. V ta namen blatijo ob vsaki priložnosti duhovski plašč, ako se ne obrača tako, kakor bi bilo njim drago in ljubo. Zagovarjajo se: „Mi ne napadamo duhovščine kot take,“ ali to pravijo tudi vsi judovski pisarji na Dunaju, samo da jim tam noben pameten človek ne verjame, pri nas jim pa veruje več ko jeden. Mi pa poskrbimo, da si z modrim ravnanjem, čistim življenjem, nesebičnim pa

gorečim pastirovanjem, zaupanje slovenskega ljudstva vsak za sé zaslužimo in okrepimo.

To pa ponavljamo in krepko povdarjamo: Ako nimamo složno delati in enodušno govoriti, ako se nimamo v jedno kolo organizovati vsi, je stokrat bolje, da pustimo ljudstvo v miru. Bog nam ne daj več doživeti takih dni, kakeršni so bili nesrečni dnevi zadnjih državnozborskih volitev na Goriškem.

Gotovi pa bodimo: ako zložno in možato nastopimo, bo tudi ljudstvo v našem taborju. Samo jeden dokaz za danes. Menimo, da vedo naši bralci, kako ostudno in neotesano so napadali liberalni listi oseбно in delovanje prevzvišenega kneza-škofa Ljubljanskega. Kaj takega se sploh še ni zgodilo pri nas. Prvi uspeh je bil ta, da se je ljudstvo nekam vmikalo, ali kaj pravimo ljudstvo? celo duhovniki so verjeli besedam liberalcev. Toda prevzvišeni pastir je vedel svojo dolžnost. Ni prišel na Slovensko v imenu „narodnjakov“ niti v imenu „naroda“ ampak Kristus ga je poslal in tedaj je bila njegova dolžnost govoriti, če bi ga imeli kamnjati na leci. Tako je tudi storil. Hodil je po trgih in vaseh in povsod je govoril ljudstvu brez prikrivanja, brez izgovarjanja, naravnost resnico v obraz. Potem je sklical verno ljudstvo v Ljubljano na katoliški shod, kjer je zopet govoril odločno in jasno. Kaj se je zgodilo? Nasprotniki so planili besni nanj. Kaj pa je ljudstvo odgovorilo? Od vseh strani kranjske kronovine poslali so Mu vrli slovenski župani (nad 150 starešinstev) zaupnice, ki so vse lepo vbrane v jeden sam glas: „Od kar smo Vas slišali v in na katoliškem shodu v Ljubljani smo z Vami in nobena sila nas ne boločila od Vas“.

Jeden mož — jedno ljudstvo.

Sv. Oče Leo XIII.

Visoke šole v Rimu.

Po dokončanem gimnaziju morala sta Jožef in Joahim Peči v višje šole, kjer so učili filozofijo, fiziko, matematiko ali kako se uže pravi takim rečem. Pomisliti pa je bilo treba, kam bi šla? V

Rimu je bilo več šol, katere je preosnoval in zboljšal bistroumni papež Leo XII. Prepričan je bil namreč, da ne more zdvijanih ljudi poboljšati brez nauka in šole. Dobra šola je več vredna, ko vse vojašnice in vsa gledišča v deželi. V ta namen, da bi namreč šole popravil, poklical je Leo XIII.

imenitne učitelje v Rim, posebno pa je zopet zbral raztresene jezuite, ki so bili večinoma v Rusiji našli zavetja. Na papežev glas so prihiteli v Rim, kjer jim je papež izročil preimenitni rimski zavod, ki sluje po vsem svetu od svojega začetka t. j. od l. 1583. V Rimu mu pravijo Collegio Romano ali Università Gregoriana, ker je to šolo ustanovil papež Gregorij XIII. Nobena šola na svetu ni vzgojila toliko učenih in svetih mož, toliko škofov, kardinalov, papežev, pa tudi ministrov, diplomatov in knezov, ko rimski zavod. Poslopje je tako prostorno, da hrani veliko knjižnico in muzej; pa tudi je v poslopju vzdana prostorna cerkev svetega Ignacija, v kateri sta pokopara sv. Ignacij Lojola in sv. Alojzij Gonzaga. Na cerkveni strehi je zvezdarna ki je do l. 1870. zelo slovela po vsem svetu, posebno pod ravnateljstvom o. Sekija. Na tej šoli so od nekedaj učili vse predmete oo. tovarštva Jezusovega, dokler niso prišli l. 1870. pijemontezi, ki so vse pograbili, kar so našli in vrgli stare zaslužne učitelje na cesto. Zdaj so tam druge šole in drugi učitelji — brez Boga. — Slovenskim rojakom naj še omenim, da sta se v tem imenitnem zavodu izšolala dva goriška nadškofa: Grof Attems in grof Edling, oba moža častnega spomina. Tudi prevzvišeni knezo-škof Ljubljanski dr. Jakob Missia je hodil v šolo v rimski zavod.

Mladenica Jožef in Joahim Peči, se nista dolgo pomišljala, kam bi šla. Ljubila sta preveč svoje učitelje, da bi jih mogla zapustiti. Poprosila sta očeta grofa Dominika, naj ju pošlje v rimski zavod. Grof Dominik je bil te želje vesel; peljal je oba sina sam v Rim in izročil strijcu Antonu, v čegar hiši sta živela skrita hudobnemu svetu. Joahim Peči je bil tudi na višem gimnaziji vedno prvi. Očetje jezuviti so posebno skrbeli, da so se učenci

naučili lepe besede latinske in materine. Dandanes nam šole mučijo učence z deseterimi tvarinami ob enem, ali kar je najbolj važno in potrebno možu v življenju: pisati in govoriti ne znajo. Kaj mi pa pomaga učenost, ako ne znam povedati, kar vem? — Pod ravnateljstvom modrih in pobožnih učiteljev uril se je mladi Peči v lepi gladki besedi latinski in italijanski. Ako bi jaz, mogel kaj svetovati vrlim slovenskim učencem (na gimnaziji in drugih višjih šolah, prosil bi jih, naj posnemajo Joahima Pečija. Posebno naj se učijo latinskih klasikov (ker grške navadno pozabijo) in pa mile slovenščine, da jo bodo bolje znali ko do zdaj.

Ali tudi sicer je bil mladi Joahim vzgled dobrega učenca. Njega ni veselilo pohajkovanje, popivanje, igranje ali drugo pregrešno radovanje. Naj rajše je bil pri bukvah; vsaki teden skoraj je hodil h sv. obhajilu, sv. rožnega venca ni nobeden dan pozabil, če ga je imel tudi o polunoči moliti. Dandanes se učenci sicer mnogo učijo, ali premalo molijo. Za to nimajo blagoslova od zgoraj. — O počitnicah pa je bilo edino veselje mladega Pečija, da sta z bratom lazila po hribih, ali pa hodila z očetom na lov.

Kako odličen učenec je bil Joahim Peči, pokazalo se je pri raznih priložnostih. Leta 1825. je razpisal Leo XII. sveto leto. Sam papež je oblekel spokorno obleko in je šel bos od cerkve do cerkve moleč psalme in rožni venec, da bi izprosil usmiljenja in odpuščanja grehov za celo katoliško cerkev. Za njim so taisto storili tudi vsi rimski prebivalci. Učenci rimskega zavoda — morda kakih 3000 — so tudi obhodili sedmero cerkev glasno moleč s profesorji po ulicah. Spokorno romanje so končali v cerkvi sv. Petra. Leona XII. je to tako razve-

LISTEK.

Ljubite sovražnike.

V vasi Podkrogom odzvonilo je ravnokar „Ave Marija“. Vse se je uže poizgubilo v svoja stanovališča k tečni večerji in zatem k sladkemu počitku. Le tam po cesti, ki pelje proti mestu, gre, počasnim korakom mož proti bližnji „Bogatinovi“ hiši. Sam ne ve, bi li vstopil ali ne. Mož bil je Potokar iz Srednje vasi, ki je ravnokar dospel brez vspeha iz mesta.

Potokar bil je pred nekoliko leti zelo premožen. Bolezen in slaba letina pa so ga privedle, da se je moral pred dvema letoma na visoke obresti zadolžiti pri „Bogatinu“. Zadnji je škilil vedno po Potokarjevem posestvu, a do letos ni mu bila prilika ugodna. Pred par meseci začel je svojega dolžnika terjati in ga izročil sodniji, ker ni mogel dobiti Potokar denarja v povračilo svojega dolga. Sodnija napravila je cenitev in razglasila, da se bode Potokarjevo posestvo prodalo na dražbi.

Jutri bode dražba. Ta misel begala je zadnji dan Potokarja. Naj bode, kar hoče, še enkrat bom poskusil srečo, tako je govoril Potokar na predvečer osodnega dneva, ter gre prosit usmiljenja Bogatinovo srce. Na tej težavni poti ga sreča naša povest.

Bogatin bil je gluh vsem srce trgajočim prošnjam. „Plačaj ali beži iz bajte,“ bil je edini upnikov odgovor.

Potokar gre težkim srcem domov. Po poti še premišljuje svoj žalostni položaj in kar stemni se mu pred očmi v mislih na bodočnost, kaj bo z otroci, kaj z njim in ženo. Še na nekoga se spomni, ki bi mu lahko pomagal, na soseda Želinca; a ne, tega ne bode prosil, rajše bode stradal, da le ne bode sosed mislil, da je ponižal njega — nekdanjega Potokarja.

Prišedši domov podprl je ob mizo z roko svojo glavo in ugibal se svojo ženo na vse strani, kaj bode, kako bode. Vidla sta, da ni več rešitve. Zelo, zelo sta bila žalostna, a še hušje bilo je sinu Francetu, ki je slonel tam na klopi ob peči. Izgubil bode dom, izgubil vse in tudi — upanje, da bi kdaj peljal pred altar Želinčeve Maričko. Za Maričko sicer ne dvomi, da bi ga ne hotela, ako bi tudi nič ne imel, a kaj poreče njen oče. Ali ne bode s psokami in zaničevanjem odgnal ubožanega snubača izpred svojega praga. Bila je uže pozna noč pri Potokarju, ko so luč upihnil.

Drugi dan prišla je ob določeni uri komisija iz mesta Malokdo imel je veselje do dražbe. Zato so se Bogatinu tako veselja svetile oči; menil je, da bode tako skoraj zastonj dobil Potokarjevo premoženje. Saj taki so vsi oderuhi. Denar izposodijo, da človeka le na limanice izvabijo, zatem pa komaj čakajo, da bodo lik pijavki popili kri ubogega dolžnika. Dražbena cena bila je oklicana na 2000 gld., smešna cena za veliko dolžnikovo premoženje, pa še te cene si nobeden ne upa ponuditi iz svojega — praznega žepa. Konečno se oglasi Bogatin in ponudi, porogljivo se smijoč, izklicano

selilo, da je dovolil, da so se vsi učenci s profesorji zbrali na dvorišču Vatikanskem (Belvedere), kjer prebiva papež. Ko so bili tam vsi zbrani, pride papež k oknu, da blagoslovi zbrane romarje učence. Komaj so učenci papeža zagledali, zaklicali so iz tisočerih grl: „Živio Leo XII.“ Ko je vse potihnilo, stopi na vzvišen in olepšan oder majhen, bled, suhljat 15letni deček in začne živo in navdušeno govoriti v imenu vseh učencev papežu na čast. Kaj menite, kdo je bil oni 15letni deček, ki je Leonu XII. govoril slovesne besede? Bil je Joahim Vincenc Peči — zdaj papež Leo XIII.

V rimskih šolah je navada, da se vsako leto delijo častna darila (premijske), ki učence spodbujajo na delo. Peči je skoraj vedno dobil prvo darilo.

Tudi so v Rimu v navadi slovesne razprave ali disputacije. Profesorji izberejo jednega nadarjenega učenca, ki se posebej pripravi. Po tem se zberejo vsi učenci pa tudi profesorji in razni cerkveni in posvetni dostojanstveniki v veliki sobani (aula maxima). Včasih je prišel sam papež

poslušat. Mladenič stopi na oder in začne govoriti in govori do konca, da vse pove, kar misli. Ob koncu govora mu vsi ploskajo, da je veselje. Ali kmalu vse potihne. Tam od strani se vzdigne sošolec, ki prav poredno pomežkuje in začne tako-le: To je vse lepo, kar je govornik pravil, ali res pa ni vse, kar je rekel. Tedaj začne pobijati in popravljati to in ono. Vse je tiho, kako se bo govornik branil. Komaj je jednega odbil, vzdigne se drugi, tretji. Nazaduje se loti tudi kak učen profesor nagajati, češ, da ne ve, kako je to ali ono, kar pa nagajavec prav dobro ve. Mladi govornik se brani in odganja od sebe vse ugovore in napade, dokler nazaduje vsi obmolknejo. Od vseh strani zazveni govorniku glasna pohvala. Profesorji pa tudi drugi odlični gostje častitajo srečnemu govorniku. Za to nenavadno čast je bil odbran l. 1829. mladi Peči, ali kmalu po začetem delu je tako nevarno obolel, da so mu zdravniki vsako delo prepovedali. Ponižani mladenič se je vdal v voljo božjo. Profesorji so mu zapisali v spričevalo prav laskavo pohvalo.

Cerkev in šola.

Pruski kralj Friderik II.

je pisal l. 1779. svojemu ministru Zeidlitzu: „Razun krščanskega nauka dosti je, da se otroci na deželi učijo brati in pisati. Zakaj sicer mi utečejo vsi v mesta, ter hočejo postati gospodje. Otroci na deželi naj se učijo, kar jim je znati treba na deželi in sicer tako, da mi ne utečejo v mesta, ampak da ostanejo lepo doma.“ — Kaj potreben bi bil enak ukaz tudi dandanes za šole na deželi. Kmečki otroci

ceno. Za tem molk. Komisar menil je uže skleniti dražbo, kar se oglasi iz ozadja — Želinec, in povzdigne sklieno svoto za precejšnjo in raste vedno bolj bledemu Bogatinu. Konec dražbe je bil — premoženje je ostalo Želincu.

Žalostno gledali so Potokarjevi novega gospodarja popred svojega premoženja. Potokar je kar mislil, da se je hotel Želinec maščevati radi starega nasprotstva, ki je bilo med Potokarjevo in Želinčevu hišo. Posebno užaljen pa je bil France. Kako bode Marička sedaj bogata, dedovala bode dvojno premoženje, kdo si bo upal prositi jo za roko. Ko to premišljuje, stopi k njemu Želinec, rekoč:

„France, moje posestvo, kakor vidiš se je pomnožilo, treba bode več delavnih rok. Menil bi, da je najboljša, če si poiščem dobrega zeta. Ti in naša sta si menda nekoliko dobra, ali bi je ne hotel?“

„Sosed“, — zakriči iznenaden France — „zakaj se hočete še šaliti z menoj nesrečnežem, kaj takega ne smem več upati, da bi bil še kedaj vaš zet!“

Toraj tebi je všeč, dobro. Ti boš moj zet, če tudi si ubožal. Stanoval boš kar v vaši hiši in pri sebi lepo hranil svoje stariše. Ne zabi nikoli, da četrta božja zapoved ukazuje: spoštuj očeta in mater.

„Bog pa pravi, ljubite svoje sovražnike“ zakliče presenečen Potokar, „o sošed, odpustite mi, ker sem vam delal krivico, vi živite po božji volji, a jaz ...“

„Tiho, tiho, o tem ni besedice več! O pustu bode poroka,“ dostavi Želinc.

se morajo učiti vsakovrstnih predmetov, a najpogotrebnejših in za življenje na deželi najkoristnejših se uče premalo, mnogo jih zapusti šole, pa ne znajo niti gladko brati! — Praktičnega poduka v kmetijstvu, živinoreji in poljedelstvu, gozdarstvu in sadjereji ljudske šole skoraj ne poznajo, in vendar bi tak poduk gotovo veliko upljal na otroke, da bi se z večjim veseljem lotili kmetijstva ter rajše doma ostajali in si s pridnim delom služili vsakdanji kruh, kakor da v tolikej množini tišče v Trst, Aleksandrijo, Ameriko, kjer vsled preobilnega števila delavnih močij primanjkuje dela ter se v istej meri širi siromaštvo in nenravnost. Gotovo je, da bi zadnji kočar na deželi ne hotel zamenjati svojega sicer revnega stanovanja z „luknjami“, v katerih morajo prebivati mnoge družine siromašnih delavcev po mestih na pr. v Trstu. Občine na deželi pa imajo dvojno škodo, ker zgubijo najboljše delavne moči, ter morajo (vsled sedanje domovinske pravice) pokrивati ogromne stroške za svoje siromašne občinarje po mestnih bolnicah, ki so prenapolnjene z revnimi bolniki, ki so večinoma vsled glada in mraza oboleli. Da se vsled tolikega siromaštva širi nenravnost po mestih, je lahko umeti. S tem nečemo trditi, da vsa ta zla izvirajo iz ljudske šole, Bog ne daj tega! vendar pa bi boljše osnovane ljudske šole na deželi vsaj nekoliko pomogle, da bi se ne širila v tolikej meri ta zla.

Ali sv. evangelij ali nikdo.

„Revue des mondes“, francosk časopis, ki je sicer pisan v protikatoliškem duhu, se je čutil prisiljenega pisati: „Vse, kar vlada v ljudskih, srednjih in visokih šolah proti krščanstvu je voda na mlin tistih, ki hočejo vse preeči. V resnici je le dvoje mogoče: ali je krščanstvu večna resnica, ali pa ni. Če je, mora vsak korak v šoli soditi krščanska vera. Mladina mora imeti tedaj učitelje krščanske, ki se sami čutijo, da so kristjani. Če pa krščanska vera ni resnična — potem se sme vse prevreči. Revolucionjski socializem ima veljavo. Kedaj pa pridemo k spoznanju, da brezverska vzgoja je odprla na široko vrata — revoluciji, katera ničesa ne zida,

ampak le podira! Da, velika potreba je, da se prevstroji razmerje mej raznimi stanovi. (Kajti neka-

teri druge kar davijo). Prevstroji pa je evangelij Kristusov ali pa — nikdo drug.“

Narodno gospodarstvo.

Za kmete v tolminskih hribih. (Iz. dop.) „Gospodarskih spisov si želite,“ kaj ne, g. urednik. Prav imate. Časno blagostanje je podlaga duševnemu, to nam dokazuje vsakdanja skušnjava. List ali stranka, ki si prizadeva ljudstvu pomagati v časnih rečeh, ima lepo prihodnost in ljudstvo ne bo dolgo se pomišljalo k njej pristopiti. Držeč se tega načela, sem i jaz izbral časne reči, to je cestni odbor, o katerem hočem nekoliko govoriti. Saj prav cestni odbori so velevažnega pomena za cel okraj in o njem molčati bi bilo zelo nemodro. Začnimo torej.

Kaj je cestni odbor?

Cestni odbor je samoupravna oblastnija v posameznih sodnijskih okrajih, obstoječ iz petih, največ sedmih udov, ki imajo dolžnost skrbeti za ceste. § 19. dež. postave 29. aprila 1864. Kmetje gotovo ne razumejo besede „samoupravna“.

Cestni odbor ima namreč oblast in dolžnost sam „upravljati“, ali pa gospodariti pri cestah, ki so njegovemu področju izročene. In te ceste imenujemo skladovne, ker vse občine enega sodnijskega okraja skladajo denar, da se potem vzdržujejo in popravljajo skladovne ceste. To oblast je prejel vsled postave od 29. aprila 1864. in pa 24. nov. 1868.

Skladovne ceste v tolminskem sodnijskem okraju so sledeče: 1. cesta, ki drži od državne ceste pri Volčah skozi Tolmin in Grahovo v Podbrdo. 2. cesta od Sv. Lucije skozi Tolmin in Ladri do mosta čez Sočo pri Kobaridu. 3. cesta od Starosela skozi Potoke do Logov. 4. cesta od Podbrda po Petrovem Brdu do Kranjske meje. 5. cesta od Kozarišča do državne ceste nad Volčami na mestu

„Vrh melu“. (Ta cesta ni podobna še občinski ne. Op. pis.)

Kdo voli cestni odbor?

Cestni odbor volijo vsa županstva, ki spadajo pod tolminsko sodnijo (ne glavarstvo) in sicer na šest let. (§ 19 dež. postave 29. apr. 1864.) Po tem takem imamo v tolminskem glavarstvu tri cestne odbore, v Boveu, v Cerknem, in v Tolminu, ker v vseh treh je okrajno sodišče. Ker pa obstoji županstvo iz župana in vsaj dveh starešin, kakor podžupanov (§ 16. občinskega reda) in ker se tudi navadno vsaki katastralni ali davčni občini postavijo podžupani, zato volijo cestni odbor vsi župani in podžupani.

Kdor v sodnijskem okraju največ izvanrednega davka plačuje, ima tudi pravico stopiti v cestni odbor, ne da bi bilo potrebno voliti ga. Zdaj je menda največji davkoplačevalec dr. pl. Premerstein, poprej je bil veleposestnik pri Sv. Luciji g. Ig. Kovačič. Ker pa prejema cestni odbor večkrat podpore iz deželnega zaloga, zato pa tudi deželni odbor imenuje jednega uda, ki ima vse pravice in dolžnosti, kakor vsak drugi ud. Dozdaj je bil od deželnega odbora imenovan mladi notar dr. Ivančič.

Tedaj cestni odbor v Tolminu obstoji iz devetih udov

Kdo vodi volitev in po kakšnem redu bi se imele vršiti volitve v cestni odbor, o tem naše cestne postave molčijo. Ako te postave prav od blizu pregledujemo, reči moramo, da so zelo pomanjkljive. Prihodnjič kaj več.

Kmetovalčev sin.

Politični pregled.

Domače dežele: Pogajanja o večini v državnem zboru so nekako prenehala; menda vsi čutijo, da se poslanci povse nasprotnih načel nikakor ne morejo zgnesti v stalno in trdno zvezo. Zborovali so razni odseki in pripravljali predloge za državni zbor. Za nas je pač najvažnejša obravnava Spinčičeve zadeve v imunitetnem odseku. Slovenski poslanec iz Hohenwartovega kluba dr. Ferjančič je predlagal in utemeljil resolucijo, v kateri se pravi, da se je z disciplinarnim postopanjem proti Spinčiču v duhu rusila imuniteta poslanska in se izreka nada, da ga vlada zopet nastavi v prejšnjo službo. Nemški konservativni poslanec Morsey potegnil se je prav toplo za prof. Spinčiča. Krepko ga je branil mladočeh Lang. Levičarski Nemci in pa Poljaki so mu nasprotovali in zmagali z večino glasov. — V državnem zboru je pri razpravi o proračunu za uk in bogočastje, poslanec Treunfeld dokazoval potrebo *verske šole*. — Šuklje govoril je o slovenskih šolskih tirjatvah in posebno poudarjal, da se v mešanih deželah ne smejo nastavljeni ravnatelji, ki bi bili zmožni le jednega deželnega jezika. Dr. Beer je priporočal, naj se v proračun postavi poseben znesek za zopetno ustanovitev *Kranjske gimnazije*; učni minister pa je samo obetal, da v Kranju ustanovi rokodelsko šolo. Dr. Gregorec grajal je ukaz, s katerim se je pri Koroškem pešpolku (št. 7) odpravil slovenski polkovni jezik, in pozivljaj vlado, naj Slovanom dovoli, da ostanejo Avstriji in cesarju zvesti Slovani. *Spinčič* opisoval je gorostasne *šolske razmere v Istri in na Primorskem* sploh, ter je s številkami dokazoval, kolika krivica se godi Slovanom v primeri z Italijani. Ostro je obsojal šolstvo v Trstu, kjer kaže učno ministerstvo proti italijanski gospodi premalo enerzijske.

V *Ljubljanskem mestnem zboru* je bil z navdušenjem sprejet predlog, da se čestita sv. Očetu prigodom škofovskega jubileja.

Koroški deželni šolski svet zaukazal je vsem učiteljem, da morajo skozi vse leto ob nedeljah in praznikih voditi šolsko mladino k službi božji in jo tam nadzorovati. Tako je prav!

Na *Oyerskem* se oglašajo verni katoličani proti namerovani postavi za civilni zakon.

Hrvaški ban se izgovarja, da ne najde pripravne osebe za Zagrebškega nadškofa (!?)

Vnanje dežele: V Rimu so sv. Oče Leon XIII. v konzistoriju dne 16. t. m. izvolili 14 novih kardinalov, med njim bratislavskega knezoškofa Kopp-a, in papeževnega nuncija na Dunaju Galumberta Duhovniku Londe de Mons-u so sv. Oče rekli: „Naročam ti, da obvestiš vse urednike (katoliške), da jih izpodbujam, pozdravljam in blagoslavljam iz globine svojega srca.“

Na *Laškem* zasledili so veliko sleparijo, prav podobno panamski goljufiji na Francoskem. Pri podružnici „*Banca Romana*“ v Napolju zmanjkalo je več milijonov in poleg tega je banka po krivičnem potu izdala za 60 milijonov not več, nego bi jih smela izdati. Govori se, da so slične sleparije tudi pri drugih bankah, ki so se močno zlorabljele v politiške namene, kar je priznal celo ministerski predsednik, ali se je izgovarjal, da so se denarji povrnili bankam. Začela se je sodnijska preiskava. V zbornici je bil odklonjen predlog, naj bi posebna parlamentarna komisija preiskovala pri bankah. — Boje se luči!

Francosko. Zmiraj še iščejo in zapirajo krivce pri panamski slepariji. Najhujšega tiča, Hertza, so prijeli na Angleškem. Drugih imenitnih republikanskih glav štejejo že čez 100, ki so več ali manje neopravičeno zobali iz panamskih jasl. — Na očitanje msgr. Houlsta, zakaj da je vlada ustavila plačo duhovnikom, je odgovoril minister, da se je ustavila plača le 1712 (!) duhovnikom.

Rusija. Cesarjevič bil je v Berlinu gost nemškega cesarja, ki ga je sprejel kolikor mogoče prijazno, kar Francozom ni po vseči.

V nemškem državnem zboru se posvetujejo o postavi proti oderstvu. Konservativne stranke z veseljem pozdravljajo dotičen predlog, svobodomiselná stranka, ki zastopa

koristi židovskega kapitala, v taki postavi vidi nevarnost za narodno gospodarstvo.

Srbija. Bivši srbski kralj Milan in kraljica, spravila sta se v Biaritzu. V nekaterih krogih vlada zaradi tega veliko veselje, drugi pa se bojé, da se pripravlja kakšen prevrat.

Razne novice iz slovenskih krajev.

Iz Bovškega se nam piše: Naši ljudje Bovčani hodijo večinoma s trebuhom za kruhom v svet — in sicer zato, ker je domači kraj prav reven. Vvidevši, da gre našim ljudem tudi na tujem zmirom slabše, delajo nekateri domoljubi na to, da bi se obrastle tukajšnje goličave z gozdi in pašniki, kar bi kljubovalo tudi povodnji, ki je napravila že velike škode. Po ravani se nasaja že zdaj vsakovrstno drevje — a škoda, da ne sadno —, kar podpira in pospešuje posebno društvo (pogozdovalno in olepševalno).

Pred kratkem ustanovila se je mlekarska zadruga ali društvo z mlekarnico. Res hvale vredno se prizadeva njen odbor, vendar pa imajo nekateri pomislíke proti srečnemu vspevanju tacega društva, dokler so še take razmere pri nas. Kakor mora imeti zidar trdno podlago, če hoče naprej zidati, takó mora imeti mlekarska zadruga, oziroma njena mlekarnica svojo podstavo v živinoreji. Čim bolj je kje živinoreja razvita, tim ložje se osnovi, in deluje mlekarsko društvo sè svojo mlekarnico. V svojo žalost pa moramo priznati, da ni pri nas živinoreja v pravem cvitu, in da mleko, katero dobivamo od živine, niti do zdaj ni zadostovalo za takó velik trg, kakor je Bovec, ki šteje sam čez 400 hišnih števil. Zakaj se še pomišljamo v tem obziru? Slavnoznaní č. g. župnik Kneipp pravi v svoji knjigi „So sollt ihr leben!“ str. 61: „Izmed najredivniših jedi zavzema prvo mesto mleko. To je in ostane od mladih nog do najviše starosti prva in najboljša hrana . . .“ Dragi bralec, ali si mlad ali star, ne loči se od te prve in najizvrstnejše hrane; čislaj in rabi jo pridno!“ Primeri: „Domačega zdravnika“ stran 21 in 22. Tretji razlog pa je konkurenca. Prejšnje čase cenil se je bovški sir itd. visoko, a zdaj žalibog ni več tako, če tudi je v tukajšnjih planinah najboljša paša. Pomniti pa moramo, da so to pridelki od drobne živine. Če je padla cena takih planinskih pridelkov, kaj bi šele bilo s pridelki od goveje živine? Vsekako bi se bilo bati velike konkurence na pr. v bližnjem Bohinju, kjer se skrbi najprej za živinorejo, potem šele za mlekarske pridelke.

Potegujemo se tudi močno za predelsko železnico, ki bi bila za nas velika dobrota. Mnogo bi si prislužili pri njej tudi naši ljudje. Vemo tudi, da se bodo potem veliko marljivejše preiskovale sledi živega srebra pri Serpenici, železo pri Koritnici, žvepleni vrelec na Logu v Trenti itd. Tudi stari železni rudnik za Podnom v Trenti bi se lepo še jedenkrat pregledal, do kamor bi se takrat prav gotovo izdelala cesta, ki se je lani že izmerila.

Marsikdo poreče morda, da skrbimo po tem takem, kakor materijalisti, le za posvetno blagostanje. Ko se trudimo za vsakdanje telesne potrebe, ne pozabimo na dušo po besedah: „Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, če pa na svoji duši škodo trpi?“ Za danes le še toliko: Izmed vseh okrajev in dekanij na celem Primorskem bilo je naše Bovško najbolj zastopano po svojih duhovnih

in svetnih prebivalcih na I. slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani. Na to smemo biti in tudi smo ponosni.

Iz tržaške okolice se nam piše: Varujte se: — Vsem tržaškim okoličanom je še živo v spominu, kako je pred tremi leti nek židovski agent zvalil nekoliko okoličanov v Brazilijo; oni so se vrnili izstradani in strgani, drugi bedno životarijo v ptujem svetu, dokler se ne zgubé, da še spomina ni več po njih. Brazilijanska vlada pogodila se je zdaj z društvom: „Compagnia Metropolitana“ naj jej v 10 letih poskrbi jeden milijon priseljencev. Ako bi se tudi v naših krajih kak agent postopil s sladkimi besedami in lažnjivimi obljubami ljudi vabiti v Brazilijo, vsakega prav resno opozarjamo, naj ne gre na limanice brezvestnim sleparjem, katerim je edino mar, da dobé provizijo za čim več premotljencev. Gotovo je, da imajo v Braziliji delavci v primeri z ondotno draginjo prav nizko plačilo, društveno življenje je povse negotovo, ker so skoraj neprenehoma punti v deželi, da ne more mirno uživati še tega ne, kar kdo krvavo zasluži. Razun tega je v omenjeni pogodbi točka, da se ima nekoliko priseljencev odposlati v severne kraje obširne braziliske države, v Pernambuco, Espirito Santo in Bahijo, a v teh krajih je zrak za Evropejce naravnost smrtonosen. Toraj ljudje božji, pozor in pamet! Držite se svojega domačega ognjišča, s pametnostjo in varčnostjo vtrjujte si blagostanje tukaj, kamor vas je postavila previdnost božja, — a sleparjem pokažite vrata!

Cerkno. (Izv. dop.) Z veseljem pozdravljamo „Primorski List“, ker prepričani smo, da bode na vse strani neodvisen in v resnici svoboden, imajoč pred očmi v prvi vrsti občni blagor Slovencev na Primorskem. Kdor misli iskati osebne časti in slave pri „Pr. L.“ se moti. Brez hrupa in šuma je izšel nov list, v pohlevni in preponižni obleki zagledal luč dneva, zato so vsi pomisleki proti njemu brezpotrebni. Kdor spravlja „Pr. List“ v zvezo z listom, ki je pred nekaterimi letmi zaspal, krivično sodi in misli. Kajpada to je le nekako agitacijsko sredstvo proti listu „Vi pa“, č. g. urednik ste uže pokazali in boste še, da temu ni tako, da Vas vodijo najčistejši nameni.

Skoraj bo leto, odkar smo izgubili dekana. Čuvši veselo novico, da je preč. g. Ivan Murovec imenovan dekanom, vsem nam je srce veselja utripalo. V soboto, dne 21. jan. naznanjal je grom topičev preveseli dogodek. Veselje je bilo splošno. — V tem slučaju gotovo se je javnemu mnenju zadostilo.

Tudi pri nas obžalujemo, da je naš vrli državni poslanec zbolel. Bog daj, da bi kmalu okreval.

Mraza smo imeli 18—20° R. Kaj tacega pa še ne v Cerknem.

Iz Gročane. Hudo zimo smo imeli, sedaj se je že nekoliko potolažila. Krompir je mnogim zmrznil, in ta je naš glavni živež. Ledu smo napravili precej, a sedaj zmanjkuje voda.

Šolo imamo posilno, želeli bi redno, ker je dovoljno število otrok. Upora ni se bati, da bi le kdo prišel. Otroci radi pridejo in tudi ljudstvo je vneto.

Zajci mislijo, da so brez strahu, vendar 26. pret. mes. so jih še plašili lovci. Bolje bi bilo, da jih kaj več postrelijo, ker napravijo mnogo škode. Obžalovati je le to, da služijo na dan lova otroci za gonjače. Ob delavnikih naj bo, a večinoma loveev in lova dan je — nedelja, in otroci iz Kozine in Hrpelj mesto k službi božji gredo pódit. Slabi taki stariši, ki to dopuščajo. Gročanci i Vrhpoljci so v tem oziru hvalevredni, tega oni ne pripustijo. Upajmo da se gospodje lovci iz Trsta tudi kaj boljšajo za naprej. (Je malo upanja. — Op. ur.)

V Podgori je imelo 15. jan. tamošnje katol. polbralno društvo svoj redni občni zbor. Lanski odbor s predsednikom g. Klančičem je bil tudi za tek: leto zopet enoglasno izvoljen. Predlog, da naj se društvo naroči na „Domoljuba“ in „Primorski List“ — bil je z veseljem sprejet. Društvo je to leto vpeljalo „zabavne večere“. Pevci zapojejo nekaj pesem slovenskih. Par društvenikov preskrbi kak podučni govor ali berilo bodisi v resni ali šaljivi obliki. V tem obstoje ti zabavni večeri. Tako so društveniki tudi v nedeljo po občnem zboru se skupaj zabavali, kjer se jim je začelo prebirati in poljudno razlagati okrožnico sv. očeta o delalskem vprašanji.

Iz Komna se nam piše: Presv. cesar je podaril župni cerkvi v Komnu lepo mašno obleko in opravo za 4 levite.

Na Ivanjemgradu je zmrznil 18. jan. čez noč 80leten starček Furlan I. iz Gorjanskega. Šel je iz Gorice. Ko je prišel do Ivangrada začele so mu moči pešati, zato želel je prenočiti pri svojih znancih. Ker je bila noč temna in je burja strahovito razsajala, niso čuli ljudje njegovega klica. Drugo jutro našli so zmrznenega pred vratmi. Prenesli so nesrečnega starčka na Gorjansko in ga tam izročili materi zemlji.

V tržaškem mestnem zboru posvetovali so se v več sejah o ponudbi „Ceconi & Geiringer-jevi“ ki bi hotela napraviti vodovodni prekop od Škocijana do Lonjera za svoto 1,755.000 gld. ki bi jih mesto izplačalo po dovršenem delu. Večina odseka za preskrbljevanje vode je predlagala, naj se ponudba sprejme, a predlog je padel z 28 proti 13 glasovi. Treba bo še študij. — Zanimiv za tržaške razmere je tudi odgovor na dr. Sanciново interpelacijo zaradi preiskave proti dvema učiteljema na Proseku in proti župniku Thalerju. Asesor Slovcovich odgovoril je glede obeh učiteljev, da je preiskava dognala, da brzojavka odposlana na Svetčev banket ni imela istega namena, kakor se je mislilo, vendar je župan posvaril oba učitelja. Zastran župnika Thalerja pa je prečital dopis vis. c. kr. Namestništva, iz katerega je razvidno, da so zatožbe našle odmev tudi v mestnem svetu. Predsednik tržaške trgovske in obrtne zbornice je izvoljen in potrjen baron Reinelt, podpredsednik Fr. Dimmer.

† **Josip Marn.** V Ljubljani je dne 27. jan. izdihnil blago dušo za slovenski narod velezaslužni mož-učenjak, kanonik Josip Marn, ki je 35 let neumorno deloval na gimnaziju kot profesor slovanščine in veronauka, odlikoval se v svojih spisih kot jezikoslovec, bil je „Matici Slovenski“ vnet predsednik, posebno pa tudi čislan kot goreč du-

hovnik. Rojen je bil 13. marca 1832. v mašnika posvečen 1855. N. v. m. p.

Naučni minister Gautsch je izjavil, da zastran osnovanja slovenskih ljudskih šol v Trstu in Gorici bodo odločila deželna oblastva. Vederemo!

Kolera se je zopet pojavila na Nemškem. Bog nas varuj te morilke.

Celovski mestni zastop se je vendar udal pravičnim zahtevam koroških Slovencev, ter izdal prvi slovensko pisani odlok, ki ima sicer več slovničnih napak, pa tudi ti se bodo dali polagoma odstraniti. Kedaj pa bo tržaški mestni svet prišel do tega, da bi sprejemal in reševal slovenske uloge?

Grozna nesreča se je pripetila v premogokopu pri Osek u na Češkem; užgali so se plini ter napravili eksplozijo, ki je uzela življenje nad 100 delavcem. Vseh je bilo menda 250 po rovih. — Tudi na Štajerskem v skališkem premogovniku je bila enaka nesreča, ki je umorila 4 delarce.

Samomor. 23letna Jozefa Kralj iz Trsta je bila 30. jan. po noči na plesu v gledišču, ko se vrne domov gre v posteljo, proti jutru pa pride k njej mati, ki se vsa prestraši videč, kako se hči zvija bolečine. V naglici poklican zdravnik je spoznal, da se je deklina ostrupila z žvepleno kislino. Vsi poskusi, da bi jo rešili, so bili brezuspešni, deklina je umrla. Morda je tudi ples kaj kriv tega samomora?

Pri sv. Ivanu blizu Trsta je imelo tamošnje bralno društvo v nedeljo 29. jan. veselico s petjem, igro in plesom. Igra se je dobro ponesla, kakor tudi veselica.

Učitelj g. Fonda v Škednju pri Trstu je bil od mestnega magistrata odstavljen od službe „per certe piccolezze“. Povod je bil bojda ta, da se je g. Fonda drznil pri nekem izletu na Krasu razobešiti slovensko zastavo. Potem pa naj še kdo reče, da so tržaški učitelji prosti delati za slovensko narodnost, ali pa da se mestni magistrat ne zna maščevati za toliko pregreho!?

Detomor. Terezija Šavli, doma iz Kala, dekanije Kanala umorila je svoje novorojeno dete. Brezsrčneje zločinki bila je opozorjena pravica takoj za petami. Uže premišljuje med štirimi stenami svoj nečloveški čin.

Na Dunaju zadel je pred dvema tednoma britki udarec vrlo znanega slovenskega pisatelja in docenta na dunajskem vseučilišču g. dr. Štrekelj - a. Umrla mu je namreč blaga njegova soproga, zapustivši mu dva nedolžna otročiča. Blagi gospod bodi uverjen o našem iskrenem sožalju, pokojnici pa podeli mili Bog večni pokoj.

V furlanskej župniji Pieris hoteli so odpeljati lopovi denarnico z nad 1000 gld. Klici g. župnika na pomoč zapodili so tatove v beg.

G. R. Globočnik, rodom Rajhenburžan, postal je magistratni sekretarij v Gradcu; razume tudi slovenski.

O. Celestin Lojk, kapucin, lektor, premeščen je iz zdravstvenih ozirrov iz Gorice v Celje.

„Pouk o gluhozemstvu“ izide v kratkem. Spisal g. Rudež, učitelj za gluhozeme v Gorici. Založi jo deželni odbor goriški.

V Gorici na Cingrofu upepelil je ogenj 20. t. m. zvečer strojnico (usnjarnico) g. Ant. Tavzana. Škoda se ceni na 300 gld. Sreča, da je bila zavarovana, in da ni bila noč viharna.

Iz Solkana se nam piše: Lani omislili so si pri tukajšnjem mlinu stroj, s katerim prevažajo drva

in debele čoke iz Št. Mavra na našo stran 19. pros. odpravljaj je ta posel delavec iz Ajdovice. Železna vrv se je utrgala, stroj pa lopil tako silno v prsa in ga tako močno poškodoval, da so ga prenesli v goriško bolnišnico, kjer je drugi dan umrl. 40letni ponesrečeni zapustil je udovo in 6 sirot.

Namerovani samoumor. 21. pros. mislil se je neki vojak utopiti v Soči pri goriškem mostu. Zdi se, da mu je bila voda premrzla in življenje še drago, ker prišel je zopet na suho in hodil ves moker v velikem mrazu do Solkana. Ves zmrznen prišel je do prve hiše, kjer je radi mraza tako obnemogel, da ni mogel niti govoriti. Odpeljali so ga v vojaško bolnico; revežu se je bojda mešalo.

V Idriji leži veliko ljudi za neko čudno bo-

lezniho. Zatečeno imajo lice, vrat, roke in noge. Nevarna pa je bolezen za tiste, pri katerih se otok ne prikaže — ker navadno umrjo.

Iz Gorice. V „Sloginih“ zavodih podučeval je verstvo č. g. dr. Hil. Zorn. A odkar se je preselil č. g. Sim. Gregorčič v Gorico, opravlja on ta posel.

Nov poštni urad pričel bo svoje delovanje s 1. februvarjem v Cesti pri Križu.

Iz Bilj pri Gorici. 11letnemu dečku je mlinsko kolo odtrgalo desno roko. — Prepeljali so ga v bolnišnico.

V Rifenberku so si na jeden dan trije zlomili roko, ker so se spodrsnili na zmrzlem snegu na cesti! Trebite sneg iz cest.

Koledar za časnost in večnost.

Dne 5. febr. Druga predpepelnična nedelja (seksagesima). V sv. evang. primerja Zveličar besedo božjo s semenom, ki pade deloma poleg pota, deloma pa na trdo skalo, ali med trnje in slednjič tudi v dobro zemljo. Dandanes ga pada žal kaj malo v dobro zemljo t. j. v prava krščanska srca, kjer ostane in sad rodi; večinoma se kristjanje po nekaterih krajih malo zmenijo za besedo božjo, posvetne skrbi jim ne dajo časa zato, ako jo pa poslušajo, velja jim le, dokler so v hiši božji; kedar pa stopijo iz cerkve, hitro pozabijo na to, kar so slišali. Nekateri imajo sicer nekoliko dobre volje, pa le toliko časa, da se prikrade sovražnik duše, ki kmalu in brez težave zadusi kal tega semena. Tako so večinoma besede katoliških pridigarjev le glas upijóčega v puščavi. — Ta dan je tudi sv. Agata dev. muč.

Dne 6. febr. sv. Rotija (Dora) iz grškega Dorotheja — dar božji.

Dne 7. febr. Romuald op.

Dne 8. febr. Janez Matajski.

Dne 9. febr. Apolonija dev. muč. (Navadno jo kličejo na pomoč zoper bolečine zob.)

Dne 12. febr. Tretja pepel. nedelja (kvinkvagesima). Evangelij pripoveduje, kako je Kristus ozdravil slepca, ki je poleg pota upil: „Sin Davidov, usmili se me!“ Denašnji svet ima mnogo na

duhu slepih, pa nobeden teh ne kliče Kristusa na pomoč, da bi spoznal krščanske resnice.

Dne 14. febr. Valentin muč. — Pustni torek ali praznik norcev.

Dne 15. febr. Pepelnična sreda. — Sv. Cerkev nam kliče v spomin minljivost vsega posvetnega. — Se začne postni — spokorni čas.

Urniki službe božje.

I. Cerkveni govori v slovenskem jeziku v Trstu.

1.) Pri sv. Antonu nov. vsako nedeljo in praznik ob 6 $\frac{1}{2}$ zjutraj in 3 popoldne.

2.) Pri sv. Antonu star. vsako nedeljo in praznik ob 6 $\frac{1}{2}$ zjutraj in 3 $\frac{1}{2}$ popoldne.

3.) Pri sv. Jakobu vsako nedeljo in praznik ob 9 dopolne in 3 popoldne.

II. Cerkveni govori v slovenskem jeziku v Gorici.

1.) Pri sv. Jgnaciju na Travniku in pri sv. Vidu na Placuti vsako nedeljo ob 6. zjutraj.

2.) Pod Turnom vsako drugo nedeljo ob 6. zjutraj.

3.) V semeniški kapeli vsako nedeljo ob 3. popoldne.

4.) Na Kostanjevici vsako prvo nedeljo v meseci ob 5 popoldne

Raznoterosti.

Sv. Oče Leon XIII. Kdo so bili prvi, ki so se sv. Očetu poklonili o petdesetletnici? Otroci, nedolžni otroci Rimskega mesta. V obilnem številu zbrali so se veseli fantiči in ko so zagledali v prvič sv. Očeta, so iz dna srca zaklicali trikrat živijo! Potem so zapeli nekaj pesmic in oddali svoje darove. Sv. Oče je z vsakim otrokom nekaj spregovoril in vsakemu dal za spomin drobno svetinjico.

Tudi v Gorici so prvi zložili mal dar (1 gld.) sv. Očetu — otroci slovenskega Alojzijevišča. Učimo otroke ljubezni do sv. Očeta!

Oni dan je bil pri sv. Očetu imeniten govornik in pisatelj o. Zocchi. Temu katoliškemu pisatelju je rekel papež: Zelo me veseli, da se širijo in podpirajo in širijo dobri katoliški časopisi. Dobri časopisi so oznanjevalci božje besede. Dandanes mo-

ramo podpirati take časopise, ki krepko in neustrašeno branijo cerkev in nje nauk. — Nekatere posebno pogumne časopise je sv. Oče imenoma pohvalil.

Koliko ljudi se izseji iz Avstrije v Ameriko?

Okolo 80.000 vsako leto. Iz Českega se izseli vsako leto nad 11.000 ljudi. To izseljevanje je žalostna prikazen za Avstrijo, ki ima obilo plodne zemlje. Cela Avstrija ima zemlje za 80 milijonov ljudi, v resnici pa je še 40 milijonom pretesna. Zakaj? Zato ker nekateri liberalni bogatini izsesavajo delavno ljudstvo. Vprašajte uboge furlane, zakaj gredo v Ameriko, vprašajte Hrvate in Dolenjce; nobeden Vam ne poreče: „grem v Ameriko, ker nima domača zemlja kruha za mé.“ ampak vsaki poreče: „Doma mi nečejo dati kruha, zato si ga grem

iskat v Ameriko.“ Radi tega dragi Slovenci: Ljubo doma, kdor ga ima. Bodite skrbni, varčni, delavni gospodarji, da svoje zemlje ne zapravite židom in narodnim nasprotnikom. Ako Vas kedo vabi na plese in potratne veselice, recite mu: „Mi smo pošteni slovenski gospodarji, in nečemo postati narodni berači.“

— **Posvečuj praznike.** Nek okrajni sodnik dobi novo mesto v kraji, kjer je bila med „olikanci“ navada, da razun uradnih dnevov isti niso hodili k službi božji. Zato so se vsi čudili, da je novi sodnik, vsako nedeljo in praznik zvest obiskovalec službe božje. Ker je bil sicer pri vsih krogih zelo priljubljen, ni se bal nek „omikanec“ o lepi priložnosti ga vprašati, zakaj se toliko briga za cerkev in službo božjo. No — pravi sodnik — „obiskovanje službe božje je moja dolžnost iz več uzrokov. Če smo udje kakega društva, moramo izpolnjevati društvena pravila. Katoliška cerkev je tudi društvo in v njenih pravilih je pisano: Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih pri sv. maši — kar jaz izpolnjujem, imate kaj proti? Dalje sem sodnik in gledati moram, da se postave res izpolnjujejo, zato ne smem dati slabega vzgleda. Dalje sem gredoč od doma materi obljubil, da bom rad in vedno hodil v cerkev — obljubo se mora držati, to je geslo poštenih ljudi. Slednjič povem odkrito, da v cerkev hoditi čutim potrebo kot pravi katoliški kristijan. Ne štel bi se kristjanom, če ne bi obiskoval hiše božje“.

Narobe svet. Kako je sedaj na svetu vse narobe! V šoli se otrokom ne sme več dajati darov in pohval, celo častno mesto in zlate bukve so odpravljene, samo, da bi se otroci učili dobro le radi dobrega — odrasli pa se trudijo na vso moč, da bi dobili kak častni red, dajejo v ta namen velike svote in vlada — kar ne dá malim — dá velikim otrokom. Otroci se izreajo posebno resno: gladko morajo govoriti, se sprehajati in delati, kot bi morali delati odrasli; a odrasli so čmerni in v svojih zabavah prav otročji. Otrokom se vceplja v šoli človekoljubnost, odrasli pa se prepirajo po krčmah in drugih javnih krajih. Otroci se morajo izgojevati v verskem duhu, odrasli nočejo glasovati zu — versko šolo. Otroke pošiljajo stariši v cerkev, a stariši — ne gredo! Evo vzor moderne olike in omike!

Izkaz doneskov za družbo sv. Cirila in Metoda:
Č. gg.: dr. A. M. 2 gld. dr. J. P. 2 gld. J. V. 1 gld.
J. K. 1 gld. J. R. 1 gld. A. V. 1 gld. I. S. 1 gld.
Nekdo iz Bilj 5 gld. A. Bratina 1 gld.

V imenu slovenske dece ob laški meji kličemo:
Bog plati! Mnogo vrlih posnemateljev!

Čebelno-voščene sveče!

J. KOPAČ

Solkanska cesta št. 9 v Gorici.

Svoji k svojim!

Sveče iz pravega čebelnega voska izdelujem in prodajam po 2 gld. 45 kr. kilo.
Za pristnost sveč pod mojo postavno protokolovano znamko, zagotavljam popolno jamstvo. Kdor drugače dokaže, dobi vsako odvezto naročilo brezplačno in po vrhu še 100 gld. nagrade.
Priporoča se č. duhovščini in č. cerkev. oskrbništvom!

Čebelno-voščene sveče!

Za kratek čas.

* Jezuit o. Roh, v obče znan po svojih kratkih pa dobrih odgovorih, je čakal vlak na neki postaji, kjer je bilo zbranih tudi več posvetnih olikancev. Jeden teh, kojemu so bili menda jezuiti posebno pri srcu, se hoče malo pošaliti z o. Roh-om ter stopi predenj rekoč: Oprostite gospad, Vi ste gotovo jezuit, kaj ne? — Da, odgovori o. Roh. — Me veseli, reče prvi, čul sem, da jezuiti vedo vse, torej boste tudi Vi lahko odgovorili na moje vprašanje. — Povejte, mogoče se mi posreči, da Vam dam dovoljen odgovor pravi o. Roh. — Glejte, pravi vprašalec, moja brada je že vsa siva, moji lasje pa še vsi črni, kako je to mogoče? — Lahko, odgovori o. Roh, vaša brada je več trpela pri govorjenju, kakor vaša glava pri mišljenju. — Kdor išče, najde.

* Tržaški mestni očetje napeljujejo, kakor znano že več let v mesto vodo iz Reke pri Škocijanu in iz Bistrice, pa hudomušna voda se še ni obrnila proti Trstu, ampak teče vedno svojo staro pot naprej, ne zmenec se za goreče želje Tržčanov, in za komisije, ki so jo že tolikrat prišle vabit, da pride v Trst. Znano je, da udje komisij nimajo potrebe, da bi hodili lačni po svetu, zato je nekdo nekoliko hudomušno se pošalil rekoč: Kedarkoli se napravi komisija na pot, se poskrijejo vse kokoši po onih krajih.

Lepa slovenščina.

Pod tem naslovom smo popravili zadnjikrat nekoliko popačenih besed, ki se pogostoma čujejo med našim ljudstvom. Danes še nekaj:

Ne šlosar ampak ključavničar.

„ šuštar ali kaliger ampak čevljar.

„ žnidar ali sarto ampak krojač.

„ šumešter ali majstro ampak učitelj.

„ majstra ampak učiteljica.

„ beker ampak mesar.

„ farman ampak župnik.

„ fakin ampak težak.

„ sovdat ampak vojak.

„ jagar ampak lovec.

Učite se čisto govoriti, da ne bodete drugim v posmeh.

Listnica uredništva: G. Cl. Št. v Br. pri Celju: Hvaležno sprejmemo v kolikor nam bo dopuščal našega lističa prostor. — P. n. dopisovalce uljudno prosimo, da nam pravočasno doposlajo blag. spise, da se ne nagomadi gradivo zadnji dan, ko ni časa pregledovati. Prosimo tudi, da pišejo kratko, pa jedrnato, ker prostor je majhen. Priporočimo se posebno za gospodarske spise, polemizovati ne moremo in ne maramo brez potrebe.

Novim naročnikom ne moremo postreči z 1. številko. One p. n. gg. ki dobijo list na ogled, in nimajo volje ga naročiti prosimo, da ga blagovolijo takoj vrniti.

TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

registr. zadr. z omejenim poroštvom

v Trstu. — Via Molin Piccolo št. 1. — I. nad.

Sprejema hranilne uloge in jih obrestuje po 4% (višje kakor drugi zavodi); daje posojila na menjice in intabulacije proti 6%. — Zadržne deleže se lahko plačuje v mesečnih obrokih po 1 gld.

Uradne ure so: vsaki dan od 9—12 dopol. in v ponedeljek, sredo in četrtek tudi od 3—5 popol.

Posojila se izplačujejo le v ponedeljek od 11—12 dopol., in v četrtek od 3—4 ure popoldne.